

AVRUPA'DA HAYVAN HAKLARI, HAYVANLARIN KORUNMASI VE HAYVAN REFAHI İLE İLGİLİ YASAL ZEMİN

Hayvan hakları konusunda uluslararası düzeydeki oluşturulmuş en önemli ilk metin, Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi'dir. Beyanname 15 Ekim 1978 tarihinde Paris'teki Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Merkezi'nde törende duyurulmuş ve taslak olarak kalmıştır.

Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi, yaşayan bütün canlıların doğal haklara sahip olduğunu . Bu bağlamda, hayvanlara kötü muamele edilemeyeceği veya zalimane davranışlarda bulunulamayacağı, eğer bir hayvanın öldürülmesi gerekiyorsa, bunun bir anda, acısız ve korku yaratmaksızın yapılması gerektiği, bir insanın desteğine ihtiyaç duyan her hayvanın uygun beslenme ve bakımı görme hakkına sahip olduğu, hayvanlar üzerine yapılan fiziksel ya da psikolojik acı çekmeye sebep olan deneylerin hayvanların haklarının ihlali olduğu, vahşi hayvanların da yaşama hakkına ve kendi doğal çevrelerinde özgürce üreme hakkına sahip olduğu, hayvanların kendilerine özgü yasal statüleri ve haklarının hukuk tarafından tanınmak zorunda olduğu, hayvanların güvenliğinin koruma altına alınmasının devlet örgütleri düzeyinde temsil edilmesi gerektiği vb. gibi hayvan haklarına ilişkin temel ilkeleri ortaya koymaktadır.

EV HAYVANLARININ KORUNMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

İLKERLER

- Üye ülkeler; insanın yaşayan tüm canlılara ahlâkî bir yükümlülüğünün olduğunu tanıyarak ve insan ile ev hayvanları arasında mevcut özel ilişkileri hatırd tutarak,
- Ev hayvanlarının yaşam kalitesine olan katkılarını ve bunun sonucu olarak da toplum için taşıdığı önemi dikkate alarak,
- İnsan tarafından bakılan hayvanların geniş çeşitliliğinden kaynaklanan güçlükleri dikkate alarak,
- Hayvanların, aşırı nüfuslarına bağlı olarak, insan ve diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri açısından taşıdıkları riskleri dikkate alarak,
- Yabanî fauna örneklerinin ev hayvanı olarak muhafaza edilmelerinin desteklenmemesi gerektiğini dikkate alarak,

İLKERLER

- Ev hayvanlarının elde edilmesi, muhafaza edilmesi, ticarî veya ticarî olmadan üretilmesi, başkasına devredilmesi ve ticaretini etkileyen farklı şartların bilincinde olarak,
- Ev hayvanlarının muhafaza edilme koşullarının her zaman sağlıklarını ve refahlarını geliştirmeye izin vermediğinin bilincinde olarak,
- Bilgi veya bilinç noksanlığı nedeniyle, bazen, ev hayvanlarına karşı davranışların önemli ölçüde değiştiğini kaydederek,
- Ev hayvanları sahiplerinin sorumluluğu sonucunda doğacak temel müşterek davranış ve uygulama standardının sadece arzu edilen değil, aynı zamanda gerçekçi bir hedef olduğunu dikkate alarak,

TANIMLAR

- **-Ev hayvanı,** insan tarafından özellikle evde, özel zevk ve refakat amacıyla muhafaza edilen veya edilmesi tasarlanan her türlü hayvanı ifade eder.
- **- Ev hayvanlarının ticareti,** kâr amacıyla yapılan, ev hayvanlarının sahipliğinin değişmesine yol açan önemli miktarlardaki tüm düzenli ticarî işlemleri ifade eder.
- **- Ticarî üretme ve barındırma,** kâr amacıyla ve önemli miktarda yapılan üretme ve barındırmayı ifade eder.
- **- Hayvan barınağı,** çok sayıda ev hayvanının muhafaza edilebileceği, kâr amacı gütmeyen bir tesisi ifade eder. Ulusal mevzuat ve/veya idarî tedbirler izin verdiğinde, bu gibi tesisler başıboş hayvanları da kabul edebilir.
- **- Başıboş hayvan,** evi olmayan veya sahibinin veya bakıcısının evinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahibin ya da bakıcının kontrolü veya doğrudan denetimi altında bulunmayan ev hayvanını ifade eder.
- **- Yetkili makam,** üye ülke tarafından tayin edilen makamı ifade eder.

EV HAYVANLARININ MUHAFAZA EDİLMESİ İÇİN KURALLAR

Hayvanların Refahı İçin Temel Kurallar

1. Hiç kimse bir ev hayvanının, gereksiz acı, sıkıntı veya ızdırap çekmesine sebep olamaz.
2. Hiç kimse bir ev hayvanını terk edemez.

Muhafaza Etme

1. Bir ev hayvanını muhafaza eden veya bakımını kabul eden kişi, hayvanın sağlığı ve refahından sorumludur.
2. Bir ev hayvanını muhafaza eden veya onunla ilgilenen kişi, hayvanın cinsi ve ırkına bağlı olarak davranış gereksinimlerini dikkate alan barınak, dikkat ve ihtimamı sağlayacaktır. Özellikle;
 - a) Yeterli ve uygun gıda ve su verecek,
 - b) Hareketi için uygun imkânları sağlayacak,
 - c) Kaçışını önleyecek tüm makul tedbirleri alacaktır.
3. Bir hayvan;
 - a) Yukarıdaki 2 nci paragrafta belirtilen şartlar yerine getirilmediği veya
 - b) Belirtilen şartlar yerine getirilmesine rağmen hayvan esarete alışmazsa ev hayvanı olarak muhafaza edilemez.

EV HAYVANLARININ MUHAFAZA EDİLMESİ İÇİN KURALLAR

Üretim

Bir ev hayvanını üretmek için seçen bir kişi, o hayvanın, dişinin veya yavruların sağlık ve refahını risk altına sokabilecek anatomik, psikolojik ve davranış özelliklerini gözönünde bulundurmaktan sorumlu olacaktır.

Ev Hayvanı Edinmede Yaş Sınırı

Hiçbir ev hayvanı ebeveynlerinin veya ebeveyn sorumluluğu taşıyan diğer şahısların açık rızası olmaksızın 16 yaşın altındaki kimselere satılamaz.

Eğitim

Hiçbir ev hayvanı, sağlığına ve refahına zarar verecek şekilde, özellikle doğal gücünü ve kapasitesini aşacak biçimde ya da yaralanmasına veya gereksiz ağrı, acı, sıkıntı veya ızdırap çekmesine yol açacak suni yardımlar kullanarak eğitilemez.

REKLAM, EĞLENCE, SERGİ, YARIŞMA vb. FAALİYETLER

1. Aşağıdaki şartlar sağlanmadıkça ev hayvanları reklam, eğlence, sergi, yarışma ve benzeri faaliyetlerde kullanılamaz.

a) Organizatörün bu hayvanlara, 4 üncü maddenin 2 nci fıkrasındaki koşullara uygun olarak davranılmasını sağlayacak gerekli şartları oluşturması ve

b) Ev hayvanlarının sağlık ve refahının risk altına sokulmaması.

2. a) Yarışma esnasında veya,

b) Hayvanın sağlık ve refahını risk altına sokabilecek diğer zamanlarda, Ev hayvanının doğal performans düzeyini artırmak veya azaltmak amacıyla ona hiçbir madde verilemez, tedavi uygulanamaz veya cihaz tatbik edilemez.

CERRAHİ OPERASYONLAR

1. Bir ev hayvanının dış görünüşünü değiştirmeye yönelik veya diğer tedavi edici olmayan cerrahi müdahaleler yasaktır. Özellikle;
 - a) Kuyruğun kesilmesi,
 - b) Kulakların kesilmesi,
 - c) Ses tellerinin alınması,
 - d) Tırnak ve dişlerin sökülmesi.
2. Bu yasaklamalara sadece aşağıdaki durumlarda müsaade edilecektir;
 - a) Bir veteriner hekimin, veterinerlikle ilgili tıbbî sebepler veya özel bir hayvanın yararı için gerektiğinde tedavi edici olmayan müdahaleyi gerekli görmesi,
 - b) Üremenin önlenmesi.
3. a) Hayvanın şiddetli acı çekeceği veya çekmesi muhtemel operasyonlar sadece anestezi uygulanarak ve bir veteriner hekim tarafından veya onun gözetiminde gerçekleştirilecektir.
 - b) Anestezi gerektirmeyen operasyonlar, ulusal mevzuata uygun olarak, yetkili bir kişi tarafından gerçekleştirilebilir.

BİLGİLENDİRME VE EĞİTİM PROGRAMLARI

Bu programlarda özellikle aşağıda belirtilen noktalara dikkat çekilmelidir:

- a) Ev hayvanlarının, yarışma amacıyla uygun bilgi ve beceriye sahip kişiler tarafından ticaret veya eğitilmelerinin gerekliliği,
- b) Aşağıdaki hususların engellenmesi gerekliliği:
 - i. Ebeveynlerinin veya ebeveyn sorumluluğu taşıyan diğer şahısların açık rızası olmadıkça 16 yaşından küçüklere ev hayvanlarının hediye olarak verilmesi,
 - ii. Ev hayvanlarının ödül, hediye veya ikramiye olarak verilmesi,
 - iii. Ev hayvanlarının plansız üretilmesi.
- c) Yabani hayvanların ev hayvanı olarak alınması veya kabul edilmesinin, bu hayvanların sağlık ve refahına olumsuz sonuçları olabileceği,
- d) Sorumsuz şekilde ev hayvanları edinmenin, istenmeyen ve terk edilen hayvan sayısının artmasına yol açma riski getirdiği.

ÖLDÜRME

1. Veteriner hekim veya diğer bir yetkilinin yardımının hızlı bir şekilde temin edilemediği veya ulusal mevzuat kapsamında bir hayvanın acısını ortadan kaldırmaya yönelik acil veya ulusal mevzuatla öngörülen diğer tüm acil durumlar dışında, bir ev hayvanı ancak bir veteriner hekim veya diğer bir yetkili tarafından öldürülebilir. Tüm öldürmeler şartların gerektirdiği asgarî düzeyde fiziksel ve manevî acı verecek şekilde gerçekleştirilecektir. Seçilen yöntem, acil durumlar dışında :

- a) ani şuur kaybı ve ölümü gerçekleştirecek ya da
- b) derin genel anestezi ile başlayacak, bunu kesin ve mutlak ölümü sağlayacak işlem izleyecektir.

Öldürmeden sorumlu kişi, hayvanın cesedi yok edilmeden önce o hayvanın öldüğünden emin olacaktır.

2. Aşağıda belirtilen öldürme yöntemleri yasaktır.

- a) 1. b paragrafında kaydedilen etkilerin gerçekleşmemesi durumunda, boğma veya nefessiz kalmasına neden olacak diğer yöntemler,
- b) 1 inci paragrafta belirtilen etkileri sağlayacak, dozu ve uygulaması kontrol edilemeyen herhangi bir zehirli madde veya ilaç kullanımı,
- c) Ani şuur kaybı meydana getirmeden yapılan elektrikle öldürme.

BAŞIBOŞ HAYVANLAR İÇİN EK TEDBİRLER

- Bu hayvanlar yakalanacak ise, bunun hayvana fiziksel ve manevi olarak en az seviyede acı verecek şekilde gerçekleştirilmesi,
- Yakalanan hayvanların muhafaza edilmesi veya öldürülmesi işlemlerinin bu Sözleşmede belirtilen prensiplere uygun olarak gerçekleştirilmesi.
- Köpek ve kedilere damgalama gibi az acı veren ya da hiç ağrı, acı ve ızdırap çektirmeyen uygun bir yöntemle aynı zamanda sahiplerinin isim ve adresleri ile birlikte numaraları kayda geçirilerek daimi kimlik sağlamayı,
- Kedi ve köpeklerin plansız üremelerini azaltmak için bu hayvanların kısırlaştırılmalarını teşvik etmeyi,
- Başiboş kedileri ve köpekleri bulan kişilerin, bu konuda yetkili makama bilgi vermelerini teşvik etmeyi,